

Hordaland fylkeskommune
A. Mowinckelsgt. 5
5020 BERGEN

Trondheim, 19.06.2018

Deres ref.:
18011043 Merete Hauge

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/2681

Saksbehandler:
Hepsø, Marit

Tildeling av tilskudd - Er det lønnsomt å bygge og drifte skoler i tre?

Det vises til deres søknad om tilskudd av 15.02.2018 med referansenummer 18S845B7. Det er søkt om et tilskudd på kr 150 000. Miljødirektoratet gir med dette et tilsagn om senere utbetaling av tilskudd på kr 150 000. Tiltaket som gis tilsagn om tilskudd er "Er det lønnsomt å bygge og drifte skoler i tre?".

Beskrivelse av tiltaket:

"Vi vil undersøke klimagevinst og økonomisk konsekvens ved bruk av klimavennlige materialer som for eksempel tre i skolebygninger. Utbygging av Askøy videregående skole vil bli brukt som case-studie. Det legges opp til 10.000 m² nybygg og 5.000 m² lettere rehabilitering.

Viktige tema vil være hvordan og hvor vi bør bruke klimavennlige materialer for å optimalisere klimagassutslipp og økonomi i både bygge- og driftsfasen.

Fokus på økonomi, framdrift og drifting i bruksfasen fører ofte til valg av velprøvd løsninger. Økt kunnskap om kost/ nyttevurderinger ved bruk av miljø- og klimavennlige materialer, produkt og tekniske løsninger med lavt klimagassutslipp kan gjøre det raskere og lettere å fase inn nye, klimavennlige løsninger.

Erfaringene fra prosjektet kan bli tatt med videre til andre skoler. Hordaland fylkeskommune skal bygge og oppgradere mange av skolebyggene sine i årene framover. Tiltaket vil kunne få betydning utover det prosjektet vi søker støtte til her.

Askøy videregående skole tilbyr både yrkesfag og studiespesialisering. Skolen skal ha syv klasser med byggfag (fire på VG1 og tre på VG2). Avdelingsleder Thor Andreassen sier at de gjerne vil kople undervisninga til bruk av tre i egen skole, både i planlegginga, bygging og seinere.

Hordaland fylkeskommune og Askøy kommune har godt samarbeid knyttet til områdeplanlegging og mulighetsstudier. Det vurderes sambruk av idrettshaller, voksenopplæring, kantine, auditorium, energiløsninger og annen infrastruktur.

Askøy kommune skal bygge idrettshallene. Vi ønsker dele resultatene fra utredningen slik at

kunnskapen og kompetansebyggingen også kan komme kommunen til gode."

BAKGRUNN

Miljødirektoratet mottok 355 søknader til tilskuddsordningen "Klimasats - støtte til klimasatsing i kommunene" i 2018. Søknadene hadde et samlet søknadsbeløp på totalt 318 millioner kroner. Rammen for tildeling er 147 millioner i 2018. Dette betyr at flere klimatiltak ikke får støtte, og at noen får mindre enn omsøkt.

Formålet med ordningen er å bidra til reduksjon av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Miljødirektoratet har vurdert søknadene i henhold til tildelingskriteriene og prioriteringskriteriene. Ved prioritering av søknadene har vi vektlagt:

- Potensial for utslippsreduksjon
- Grad av innovasjon i omstilling til lavutslippssamfunnet
- Overføringsverdi og spredningspotensial
- Realistisk budsjett for kostnader, og plan for gjennomføring og framdrift
- Ambisjoner for klimagassreduksjon utover minimumskrav i lover og forskrifter
- Andre effekter av tiltaket, positive og negative
- At tiltaket ikke er berettiget støtte fra andre statlige ordninger

MILJØDIREKTORATETS VURDERING

Miljødirektoratet har mottatt søknader om støtte til klimavennlige bygg for 77,5 millioner kroner, inkludert noe støtte til klimatiltak på anleggsplasser. Potensialet for å kutte klimagassutslipp og realisere lavutslippssamfunnet er betydelig i byggesektoren. Vi har prioritert å støtte de byggsøknadene som har størst potensial for utslippsreduksjon på kort sikt, og/eller potensial til å bidra til lavutslippssamfunnet på lengre sikt. Vi har valgt ut de byggeprosjektene som fremstår som særlig innovative og ambisiøse, ved at de tar i bruk klimaløsninger som er mer ambisiøse enn dagens krav og praksis, og gir vesentlige muligheter for utslippskutt. Vi har også prioritert prosjekter som har en målrettet strategi for å ta i bruk klimavennlige løsninger i bygg innenfor flere tema eller i flere deler av byggeprosessen - for eksempel både i valg av byggematerialer, tekniske systemer, energiløsninger og transport knyttet til bygget, ved oppføring og drift. Innenfor dette prioriterer vi å gi økonomisk støtte til klimavennlig materialbruk i prosjektene. For forprosjekter er det tilstrekkelig at kommunen har ambisjoner om å undersøke klimamuligheter ut over minimumskrav på ett eller flere tema, som for eksempel klimavennlig materialbruk.

Hordaland fylkeskommune har søkt om 150 000 kr til et forprosjekt for å undersøke klimagevinst og økonomisk konsekvens ved bruk av klimavennlige materialer i forbindelse med utbyggingen av Askøy videregående skole. Midlene skal blant annet gå til å utrede bruken av massivtre, lavkarbonbetong og -stål, energiløsninger og mulighetene for å oppnå BREEAM-sertifisering.

Forprosjektet fremstår som et godt bidrag til gjennomføring av klimatiltak i et skolebygg. Det er nyttig og viktig at kommunene planlegger klimavennlige løsninger helt fra starten i byggeprosjekter. Klimavennlige løsninger blir dessuten ofte rimeligere når de planlegges tidlig. Prosjektet vil, dersom det gjennomføres, kunne bidra til lavere klimagassbelastning i det konkrete bygget, samtidig som

det kan bidra til å øke kompetansen regionalt om prosjektering og oppføring av klimavennlige bygg. Dokumentasjon av klimaeffekt av ulike alternativ bør være en viktig del av prosjektet.

Vi ber om at prosjektet tar sikte på å tilfredsstille dokumentasjonskrav tilsvarende FutureBuilt sine kvalitetskrav i BREEAM-NOR, i henhold til denne lenken: <http://www.futurebuilt.no/content/download/7533/64498> Dette for å sikre at sertifiseringen gir klimagevinst på linje med FutureBuilt-prosjekter.

Miljødirektoratet støtter søknaden. Støtten dekker inntil 50% av kostnadene kommunen har ved å planlegge/utrede klimatiltak knyttet til bygget, oppad begrenset til kr 150 000.

RAPPORTERINGSKRAV OG UTBETALING

Utbetaling skjer senere, på grunnlag av innsendt regnskap og rapport.

Rapportering for Klimasats-midlene skjer i elektronisk søknadssenter. Logg på med samme bruker som leverte søknaden. Det er mulig å legge inn rapport så snart regnskapet er klart, selv om dette er før rapporteringsfristen.

Regnskapet skal vise kostnadene kommunen har hatt til å utrede klimavennlige løsninger i bygget. Dersom egeninnsats som er satt opp i søknaden omfatter kommunal arbeidstid, kan tiden regnskapsføres med inntil kr 500 kr/time. Regnskapet skal være bekreftet av økonomisjef eller tilsvarende, kommunerevisjon eller ekstern revisor.

Resultatene fra forprosjektet skal være offentlig tilgjengelig slik at andre kan dra nytte av arbeidet. Resultater og rapport fra gjennomført forprosjekt sendes til Miljødirektoratet som vedlegg eller lenke til nettside.

FRIST FOR Å AKSEPTERE TILSAGNET

Frist for å akseptere tilsagnet er 1. september 2018. Tilsagnet aksepteres i søknadssenteret.

Denne avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak og kan dermed ikke påklages, jmfør forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b, jmfør fjerde ledd.

OPPFORDRING: ETTERSØR UTSLIPPSFRI BYGGEPLASS

Miljødirektoratet mener teknologien er moden for å etterspørre klimavennlige bygge- og anleggsplasser. Miljødirektoratet oppfordrer kommunene til å etterspørre reduksjon av klimagasser fra aktivitetene på byggeplassen, først og fremst alternativer som gir en varig endring på byggeplassen. Det vil si å ta i bruk utslippsfrie maskiner og løsninger på el og hydrogen, eller biogass. Bruk av biodiesel gir ikke varige endringer i maskinparken. Dersom biodiesel skal brukes på en byggeplass bør dette fortrinnsvis være avansert biodrivstoff, laget av avfallsstoffer.

OPPFORDRING: UNNGÅ KLIMASKADELIG HFK

Varmepumpeanlegg og kjøle- og fryseanlegg, inkludert luftkondisjoneringsanlegg, bør planlegges slik at det er minst mulig behov for å bruke de sterke klimagassene i HFK-gruppen (hydrofluorkarbon)

som kuldemedium. HFK-gassene vil bli strengere regulert framover, de vil bli dyrere og det vil bli mindre tilgang på gassene. Det finnes en rekke alternativer, som CO₂, ammoniakk eller hydrokarboner. Fjernkjøleanlegg er også et alternativ. Se faktaark med praktisk og teknisk informasjon om alternative kuldemedier: <http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Veileder/EU-forordningen-om-fluorholdige-klimagasser/Naturlige-kuldemedier-pa-nye-omrader/>

INFORMASJON: GRØNT LÅN FRA KOMMUNALBANKEN

Kommunalbanken tilbyr lån med rabatterte rente til kommuner som vil velge klimavennlige løsninger, såkalt "Grønt lån". Prosjekter som har fått støtte fra Klimasats kvalifiserer automatisk til Grønt lån. Søkere med tilsagn fra Enova eller Klimasats må likevel fylle ut et enkelt søknadsskjema for Grønt lån. Se mer på <http://www.kommunalbanken.no/no/utlan/gronne-lan>

VEILEDNING FRA DIFI FOR MILJØVENNLIGE ANSKAFFELSER AV BYGG

Vi oppfordrer til å bruke Direktoratet for IKT og forvaltning (Difi) sin nye Kriterieveiviser: <https://kriterieveiviseren.difi.no/> Veiviseren inneholder kvalitetssikrede forslag til miljøkrav og kriterier som innkjøperen kan bruke i anskaffelsen av et bygg (totalentreprise/prosjektering). Vil du være pilot for bruk av kriterieveiviseren og få veiledning fra Difi? Ta kontakt med Difi på bae@difi.no

Følgende rapportering er en forutsetning for tilsagnet om tilskudd:

Leveres	Beskrivelse	Frist
Sluttrapport	Sluttrapport med bekreftet regnskap	01.09.2019

Beløpet vil utbetales innenfor følgende plan:

Planlagt utbetalt	Beskrivelse	Beløp
201911	Utbetaling av tilskudd	150 000

Tilsagnet er gyldig til 01.11.2019. Dersom rapportering som vist over ikke overholdes, bortfaller tilsagnet om tilskudd, og tilsagnsbeløpet vil da omdisponeres til andre formål.

Dersom forutsetningene for gjennomføring av tiltaket endres vesentlig eller bortfaller (teknisk/faglig, økonomisk eller framdriftsmessig), skal Miljødirektoratet underrettes umiddelbart.

Det gjøres oppmerksom på at Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen med hjemmel i bevilgningsreglementet kan iverksette kontroll av om tilskuddet er benyttet i samsvar med forutsetningene.

Vi gjør videre oppmerksom på at Miljødirektoratet helt eller delvis kan kreve et eventuelt utbetalt tilskudd tilbakebetalt dersom midlene ikke brukes i henhold til forutsetningene eller at forutsetningene for tilsagnet bortfaller.

Regnskapsbilag knyttet til gjennomføringen av tiltaket skal oppbevares i minst 10 år, eller i henhold til regnskapsloven, dersom din virksomhet er underlagt denne.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Herdis Laupsa
seksjonsleder

Marit Hepsø
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi:
Fylkesmannen i Hordaland

. . .